

Sobitova Oydinxon Obitjon qizi

Namangan Davlat Universiteti "Pedagogika" fakulteti

Tasviriy va amaliy san'at kafedrası, 4- bosqich talabasi

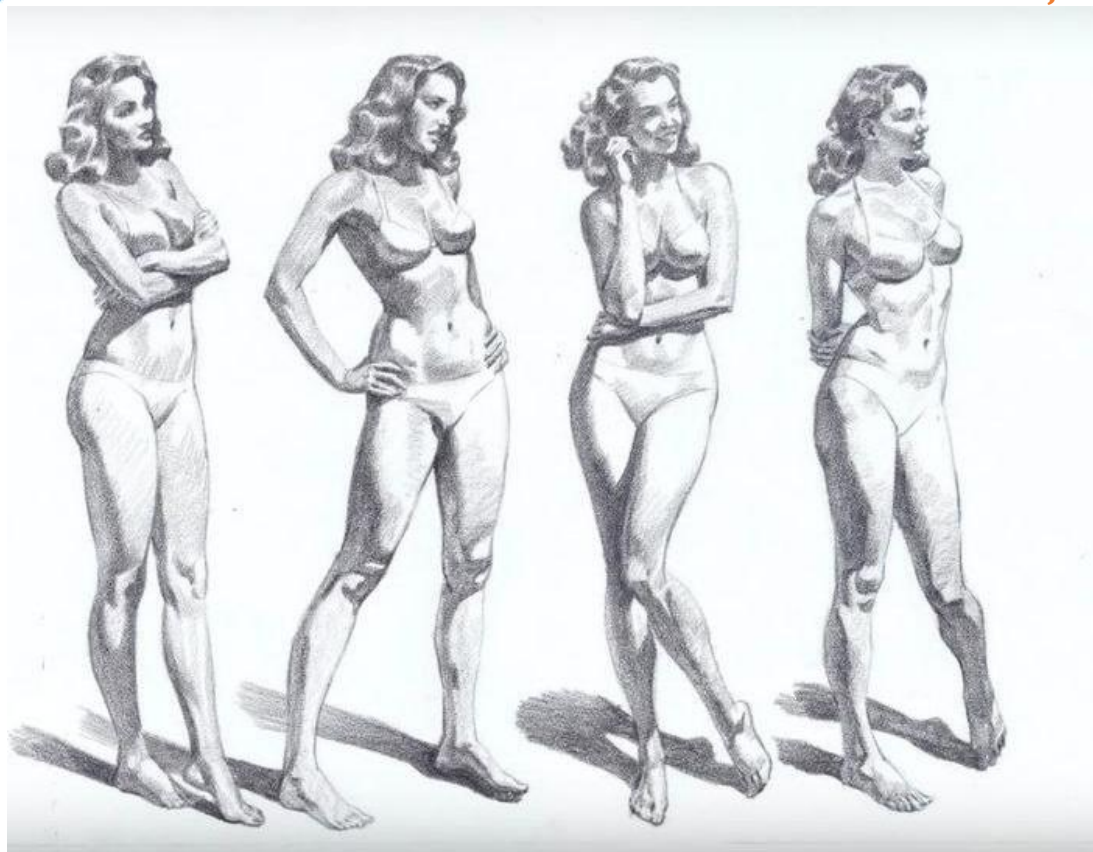
oydinoysobidova2@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu tadqiqotda chizmatasvirda inson qomatini murakkab rakursda o'rganish va anatomik tahlil qilish jarayoni ko'rib chiqiladi. Inson qomatining anatomik tuzilishini chuqur tushunish, san'at va ilm-fan o'rtasidagi bog'lanishni mustahkamlashga yordam beradi. Tadqiqot davomida inson anatomiyasining asosiy elementlari — mushaklar, suyaklar va ularning joylashuvi — murakkab rakurslarda chizishda qanday aks ettirilishi ko'rsatiladi. Tadqiqot quyidagi asosiy jihatlarni o'z ichiga oladi: 1. Anatomik Asoslar: Inson qomatining asosiy anatomik tuzilmalari, ularning funksiyalari va o'zaro aloqalari haqida ma'lumotlar. 2. Chizmalarda Geometrik Shakllar: Qomatni chizishda geometrik shakllardan foydalanish, bu orqali umumiy proporsiyalarni belgilash. 3. Murakkab Rakurslar: Inson qomatini turli rakurslarda tasvirlash usullari, mushaklar va bo'g'imlarning harakatini aks ettirish. 4. Praktika va Tajriba: Chizmalarda murakkab rakurslarni o'zlashtirish uchun amaliy mashg'ulotlar va tajribalar. 5. Tanqidiy Tahlil: O'z ishlarini baholash va takomillashtirish uchun mutaxassislar fikrlarini inobatga olish. Ushbu tadqiqot chizmatasvirda inson qomatining anatomik tahlilini osonlashtirishga, shuningdek, rassomlarga va san'at ixlosmandlariga yanada chuqurroq tushuncha berishga qaratilgan. Natijada, chizmalarning sifatini oshirish va san'at asarlarini anatomik jihatdan aniqroq aks ettirish imkoniyatlari yaratadi.

Kalit so'zlar: Chizmatasvir, inson qomati, murakkab rakurs, anatomik tahlil, mushaklar, suyaklar, geometrik shakllar, proporsiyalar, harakat, tasvirlash usullari, amaliy mashg'ulotlar, tajriba, tanqidiy tahlil, rassomlar, san'at asarlari, anatomik tuzilma, bo'g'imlar, chizmalarning sifati, san'at va ilm-fan, o'zlashtirish usullari

Kirish

Chizmatasvir san'ati, inson qomatini va uning murakkab rakurslarini o'rganish orqali nafaqat estetik, balki ilmiy jihatdan ham muhim ahamiyatga ega. Inson qomati — bu nafaqat tashqi ko'rinish, balki ichki tuzilma va harakatlar dinamikasini ifodalovchi murakkab tizimdir. Murakkab rakurslar, ya'ni insonning turli burchaklardan ko'rinishi, chizmalar va tasvirlar orqali anatomik tahlil qilishda muhim rol o'ynaydi. Ushbu tadqiqotda, inson qomatining anatomik tuzilmasini chuqur o'rganish va murakkab rakurslarda tasvirlash usullarini qo'llash maqsadida, bir qator asosiy tushunchalar va metodologiyalar ko'rib chiqiladi. Chizmatasvir jarayonida, mushaklar, suyaklar va bo'g'imlarning o'zaro aloqasi, shuningdek, harakat va proporsiyalarni hisobga olish zarur. Anatomik tahlil, nafaqat san'at asarlarini yaratishda, balki ularni tushunishda ham muhimdir. Inson qomatining murakkabligi va uning dinamikasi, chizmatasvirda ko'rsatilishi kerak bo'lgan asosiy jihatlardir. Ushbu kirishda biz chizmatasvirda inson qomatini murakkab rakurslarda o'rganishning ahamiyatini, shuningdek, anatomik tahlil qilish usullarini ko'rsatamiz. Natijada, bu tadqiqot chizmatasvir san'atida yangi yondashuvlarni taklif etadi va san'atkorlarga o'z ishlarini yanada mukammalroq bajarish imkonini beradi.

Chizmasavirda inson qomatini murakkab rakursda o'rganish va anatomik tahlil qilish, san'at va anatomiyani birlashtiruvchi jarayon hisoblanadi. Bunday tahlil qilish uchun bir nechta asosiy qadamlarni ko'rib chiqamiz:

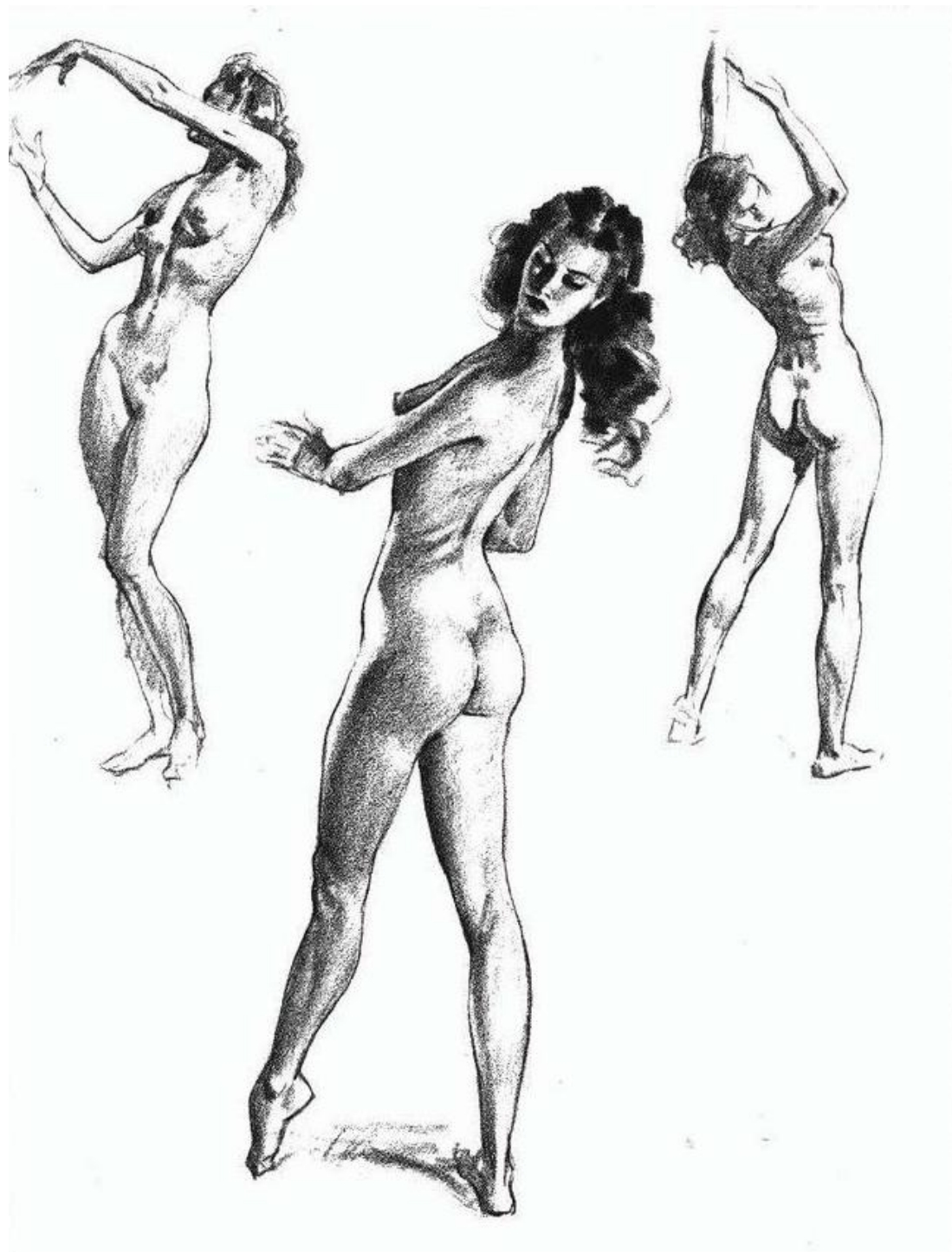
1. Tadqiqot va nazorat: Inson qomatining anatomik tuzilishini o'rganish uchun avval anatomik asoslarni bilish zarur. Muskul, suyak, organlar va ularning joylashuvi haqida ma'lumotlarni o'rganing.
2. Chizmalarning asosiy shakllari: Inson qomatini chizishda asosiy geometrik shakllar (kublar, silindrlar, konuslar) yordamida boshlang'ich tuzilmani belgilash foydali. Bu shakllar yordamida insonning umumiy proporsiyalarini ko'rsatish mumkin.
3. Murakkab rakursni tanlash: Qomatni turli rakurslarda chizish, masalan, olddan, orqadan yoki yon tomondan ko'rsatish orqali mushaklar va suyaklar qanday joylashganini yaxshiroq tushunishga yordam beradi.
4. Mushaklar va suyaklar: Har bir mushak guruhining joylashuvi va funksiyasini bilish, chizmalarda ularni to'g'ri aks ettirishga yordam beradi. Mushaklarning tortilishi va bo'g'imlarning harakati qanday ko'rinishini tushunish muhimdir.
5. Chizmalar va tasvirlar: O'z chizmangizni yaratishda turli xil manbalarni (foto, anatomik atlaslar) ko'rib chiqish foydali. Bu sizga anatomik tuzilmani yanada aniqroq aks ettirish imkonini beradi.
6. Praktika: Chizmalarda murakkab rakurslarni o'zlashtirish uchun muntazam ravishda mashq qilish kerak. Harakatlanuvchi modellarni chizish, turli pozalarda insonlarni tasvirlash orqali tajriba orttiring.

ILM FAN YANGILIKLARI KONFERENSIYASI

YANVAR

ANDIJON, 2025

7. Tanqidiy tahlil: O'z ishlaringizni baholash va takomillashtirish uchun boshqa rassomlar yoki mutaxassislardan fikr olish foydali. Bu sizga o'z xatolaringizni aniqlashga va ularni tuzatishga yordam beradi.

Bu jarayonlar orqali inson qomatini murakkab rakursda chizish va anatomik tahlil qilishni osonlashtirasiz. San'at va ilm-fan o'rtasidagi bu bog'lanish sizga yanada chuqurroq tushuncha beradi va chizmalar sifatini oshiradi.

Chizmasavirda inson qomatini murakkab rakurslarda o'rganish va anatomik tahlil qilish uchun bir qator adabiyotlar va manbalar mavjud. Quyida ushbu mavzu bo'yicha foydali bo'lishi mumkin bo'lgan asosiy adabiyotlar ro'yxati keltirilgan:

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Hasanboyeva Ozoda Haydarali qizi. (2023). TASVIRIY SAN'ATDA QALAMTASVIR TEXNIKASI. QALAM YORDAMIDA AYOL PORTRETINI ISHLASH. SCHOLAR, 1(15), 108–112.
2. Oripova M. “Gips shakllarining chizma tasvir” Metodik qo’llanma. Toshkent 2011 y. 12-47 betlar.
3. Gottfried Bammes - The Artist's Guide to Human Anatomy.
4. B.Boymetov “Qalamtasvir” Pedagogika institutlari va universitetlari talabalari uchun o’quv qo’llanma. Toshkent, “Iqtisod-Moliya”-2010.
5. 2. Andrew Loomis - Figure Drawing for All It's Worth
6. HASANBOYEVA OZODA HAYDARALI QIZI. (2023). SIMPLIFIED METHODS AND STEPS OF STILL LIFE WORK IN FINE ARTS CLASSES OF HIGHER EDUCATION COUNTRIES. XXI ASRDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR, FAN VA TA'LIM TARAQQIYOTIDAGI DOLZARB MUAMMOLAR, 1(3), 230–234.
7. Hasanboyeva Ozoda Haydarali qizi. (2023). TASVIRIY SAN'ATNING TURLARI RANG TASVIR, GRAFIKA VA HAYKALTAROSHLIKNI HOZIRGI SAN'AT IJODKORLARINING IJODIDAGI O'RNI . ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ, 15(5), 114–120.
8. 4. Michael Hampton - Figure Drawing: Design and Invention